

The Hague **Security Delta**

Jaarplan 2018

Voorwoord

'Together we secure the future'

In onze complexe wereld is veiligheid niet vanzelfsprekend. Binnen The Hague Security Delta (HSD) leeft de overtuiging, dat wij de wereld veiliger kunnen maken als wij onze krachten zowel nationaal als internationaal bundelen. Kenniscirculatie en samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden is cruciaal om te komen tot noodzakelijke, rendabele veiligheidsinnovaties. Nu en in de toekomst. Dit gebeurt niet vanzelf. Daarom speelt HSD een proactieve rol, met name als aanjager binnen het Nederlandse veiligheidsdomein. Zodat we met elkaar een bijdrage kunnen leveren aan een veiligere wereld en parallel daaraan meer bedrijvigheid en meer banen kunnen creëren. *'Together we secure the future.'*

Om deze rol ook in de toekomst te kunnen blijven spelen en om het cluster nog verder te versterken, bewegen we ons in 2018 richting een meer duurzaam organisatiemodel met een aangepaste strategie. Het genereren van andere soorten financiering speelt hierin een belangrijke rol. Zo wordt een HSD Security Investment Fund opgericht. Er wordt nog meer gestuurd op de rol van een nationaal algemeen veiligheidscluster met operationele samenwerking in de regio's. Daarnaast wordt een meer gestructureerde samenwerking aangegaan met (internationale) partners op het gebied van kennis- en netwerkdeling.

Als onafhankelijke organisatie verbinden wij partners uit de triple helix om zo gezamenlijk programma's en innovatieve veiligheidsconcepten te ontwikkelen. Dit doen we via het HSD samenwerkingsmodel: vraag en behoefte gedreven en samen met eindgebruikers. Deze programma's leiden tot innovatieve veiligheidsoplossingen en concrete resultaten, die nationaal uitgerold en internationaal vermarkt kunnen worden. We doen dit niet via formele bevoegdheden maar juist door het leveren van toegevoegde waarde tussen en met onze partners en stakeholders. Daarnaast bieden we onze partners toegang tot kennis, innovatie, markt, talent en financiering. De resultaten hiervan zorgen voor maatschappelijk en economisch rendement.

Namens de gehele HSD Office,

Wim Kuijken

Voorzitter Bestuur Stichting The Hague Security Delta

Inhoudsopgave

Voorwoord 'Together we secure the future'

1. Visie HSD.....	3
2. Afwegingskader programmering.....	5
3. Programmering Innovaties	7
4. Kennis, Strategievorming en Innovatieprocessen	16
5. Valoriseren, Accelereren en Funding	18
6. Human Capital en Onderwijs	21
7. Internationaal	23
8. Marketing en Communicatie	25
9. Bedrijfsvoering en Organisatiestructuur	28

Bijlage 1 Prioriteiten Bestuur

Bijlage 2 Personele inzet

Bijlage 3 Financieel overzicht

1. Visie HSD

Partners worden onderdeel van HSD om andere triple helix partijen te ontmoeten en mogelijke samenwerkingsvormen te verkennen gericht op noodzakelijke veiligheidsinnovaties. Om concrete samenwerkingsresultaten neer te zetten is het belangrijk dat partijen bij elkaar worden gebracht om zo een actief cluster te creëren. Hieruit worden belangrijke onderwerpen en behoeften geformuleerd, welke de basis vormen voor de programmering.

HSD vormt een groeimodel waarin, na bijna vijf jaar actief te zijn, een steeds hechter netwerk ontstaat van partijen die elkaar steeds beter leren kennen en vertrouwen. Zij werken samen op kennis- en innovatiegebied, in nationale- en internationale marktontwikkeling, in toegang tot kapitaal en talentontwikkeling. Deze flexibiliteit en veelzijdigheid van verbindingen is een kenmerkende kracht van HSD.

Het voeren van een actief accountmanagement door het Innovation Liaison team en HSD MKB Connect, in samenwerking met onder andere de Kamer van Koophandel en InnovationQuarter, is in 2018 een belangrijk speerpunt voor HSD Office. Founding en Premium Partners worden actief ondersteund zich te positioneren binnen het cluster, met als doel het samen tot stand brengen van innovaties en kennisoverdracht voor maatschappelijk en economisch rendement. Netwerk Partners worden aangespoord hierbij aan te haken. Bij deze ontwikkeling spelen de vertegenwoordigers van de gemeente Den Haag op de Campus van de HSD een belangrijke rol.

HSD Office heeft wisselende rollen afhankelijk van het vraagstuk en de fase waarin de samenwerking tussen bedrijven, kennisinstellingen en overheden zich bevindt: veelal als verbinder, aanjager, programmamanager en thought leader op het gebied van triple helix samenwerking. Deze rollen komen samen in de HSD 'Access To'-propositie:

`Access To Innovation`

HSD creëert een open innovatiesysteem waar publiek-privaat pre-competitief samengewerkt wordt aan nieuwe ideeën, diensten en producten. Dit biedt de basis voor nieuwe samenwerkingen en consortia tussen partners.

`Access To Knowledge`

Inzicht in relevante veiligheidsvraagstukken is van groot belang. Dit bevordert triple helix samenwerking, waarbij men kan leren van elkaars kennis en ervaring. HSD inventariseert de kennisbehoeften, bundelt en ontsluit deze, laat studies verrichten en brengt rapporten en Issue Briefs uit. Tevens brengt HSD partijen bij elkaar rondom actuele thema's, onder andere tijdens de Cyber Security Week.

`Access To Market`

Vanuit de vraag- én aanbodkant hebben partners de behoefte aan samenwerking die ertoe leidt dat gezamenlijk innovatieve oplossingen worden ontwikkeld voor complexe maatschappelijke veiligheidsuitdagingen. Het matchen van vraag- en aanbod en het daadwerkelijk bij elkaar brengen van partners zijn daarom belangrijke voorwaarden voor een succesvol open-innovatiesysteem.

'Access To Capital'

In alle fasen van innovatie en groei bestaat er een behoefte aan financiering en kapitaal. HSD ontsluit deze en probeert vanuit de inhoud de diverse financieringen en fondsen in de verschillende fasen van innovatie te stroomlijnen. Deze behoefte is specifiek voelbaar bij het MKB en starters. HSD Office draagt bij aan verbinding tussen vraag naar en aanbod van financiering en kapitaal.

'Access To Talent'

Er is bij zowel de publieke als private partners grote behoefte aan goed geschoold personeel. HSD heeft een Human Capital Agenda ontwikkeld om door middel van samenwerking tussen partners en onderwijsinstellingen onderwijs en bedrijfsleven beter op elkaar aan te laten sluiten en sneller met ontwikkelingen mee te bewegen.

2. Afwegingskader programmering

Hoe komen we tot programmering?

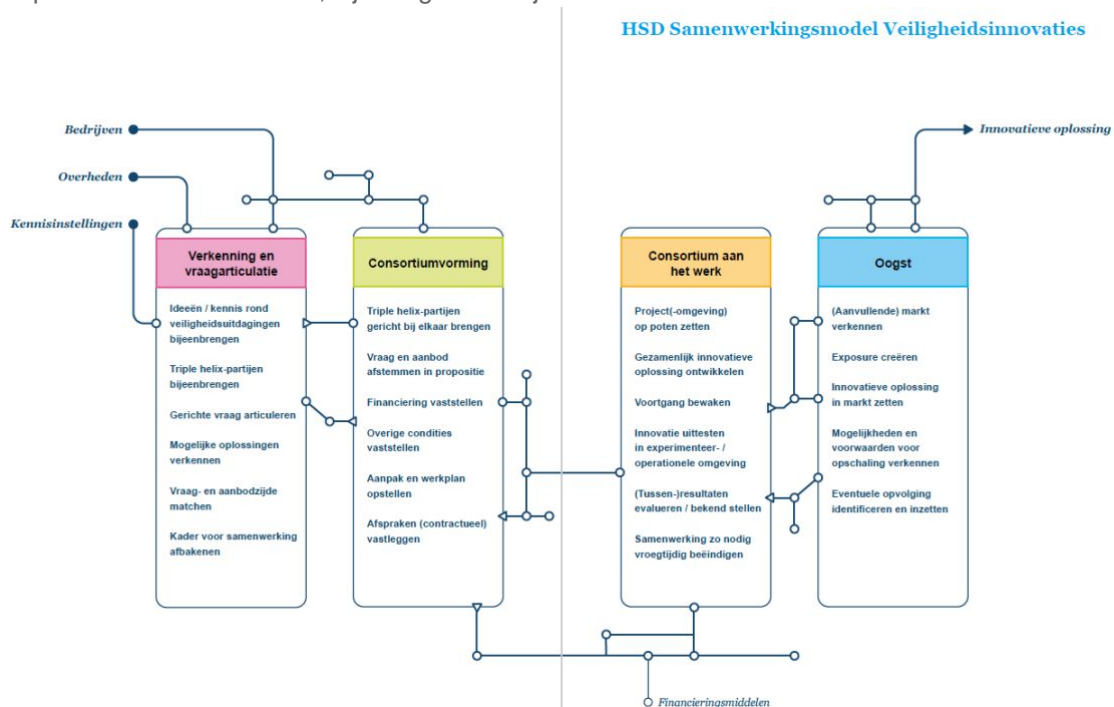
Er is veel vraag naar inzet van de HSD. Hoe kies je nu tussen veiligheidsvraagstukken? Waar moet HSD zijn energie op inzetten? De focus van de HSD Office ligt in 2018 op programma's welke gebaseerd zijn op de behoeftes van onze strategische partners. Centraal hierbij staat de vraag waar kansen zijn bij inhoudelijke programma's die triple helix samenwerking vereisen. Kortom: "Is er een wezenlijke behoefte?".

We hebben de lijst met potentiële programma's bezien op basis van de vijf thematische pijlers van de HSD, te weten:

- nationale veiligheid
- cybersecurity
- vitale infrastructuur
- stedelijke veiligheid
- digital forensics

Daarnaast is bezien of onze partners, zowel overheden, kennisinstellingen, als bedrijfsleven (corporates en MKB) voldoende bediend worden. Waar overheden veelal als vraagpartij acteren is er ook bezien wat de business propositie is en of er voldoende marktpotentie is. Ook is gekeken onder welke Access to propositie dit valt (Kennis, Markt, Kapitaal, Talent en Innovatie). Een analyse van deze inventarisatie van de Programma's, afgezet tegen de HSD Pijlers, Proposities en Partners beoogt de onderlinge samenhang en dwarsverbanden weer te geven, en te bezien of we onze inzet juist richten. Dit is gehouden tegen de beschikbare budgetten, beschikbare capaciteit en de termijn waarop tot resultaten kan worden gekomen.

Het uitgangspunt voor het realiseren van programma's is het door HSD Office ontwikkelde 'HSD Samenwerkingsmodel voor Veiligheidsinnovaties', waarin vier fases zijn beschreven, te weten: 1. Verkenning en Vraagarticulatie, 2. Consortiumvorming, 3. Consortium aan het werk en 4. Oogst. Wat is de vraag, is er een kans, in welke stadium zit een onderwerp, en wat is de toegevoegde waarde van triple helix en van de HSD, zijn vragen die bij het maken van keuzes aan bod komen.

Ter onderbouwing van de inhoudelijke programmering is voor het selecteren van programma's door HSD Office in 2017 een aparte methodologie Agendavorming en Prioritering ontwikkeld. Deze wordt hierna kort toegelicht.

Methodologie Agendavorming en Prioritering

Op basis van literatuurstudie, een toetsing aan internationale praktijken en inbreng van HSD-expertise is gekomen tot een model op basis waarvan een methode van agendavorming en een proces van prioritering zijn vastgesteld. Dit model bevat de volgende criteria, welke aan de hand van een ingevulde vragenlijst en daaraan gekoppelde wegingsfactoren hebben geleid tot programmering.

Marktpotentie	Geschikte problematiek	Samenwerking	Draagvlak	Impact
<ul style="list-style-type: none"> •Potentie voor financiering •Potentie voor nationale & internationale expansie 	<ul style="list-style-type: none"> •Complex vraagstuk •Innovatiebehoefte •Geen tijdsdruk •Oplossing onduidelijk •Bestuurlijk gewaarborgd 	<ul style="list-style-type: none"> •Partijen/ stakeholders zijn ervaren met triple helix samenwerkingsverband •Incentive voor partners om samen te werken 	<ul style="list-style-type: none"> •Aanwezigheid van een eindgebruiker /vraagpartij •Focus thema's van HSD 	<ul style="list-style-type: none"> •Hoeveel partijen/ mensen raakt het •Hoe ontwrichtend is het voor hen

Op basis van het bovenstaande is tot een onderbouwde programmering gekomen van zowel doorlopende programma's als nieuwe programma's en verkenningen. De nadruk ligt ook in 2018 op het behalen van concrete samenwerkingsresultaten.

3. Programmering innovaties

Het belang van deze portefeuille:

HSD speelt een aanjagende rol in het creëren van maatschappelijk en economisch rendement. Dit houdt in dat er binnen HSD actief consortia worden opgezet en samenwerkingstrajecten worden gestart. Het gaat hier om begeleiding van inhoud én proces alsmede toeleiding naar financieringsbronnen zodat deze daadwerkelijk tot productontwikkeling of maatschappelijke innovatie komen. Innovaties kunnen binnen de HSD programmering samen met eindgebruikers en probleemeigenaren worden ontwikkeld. Overheden, bedrijven en kennisinstellingen zijn zodoende beter in staat hun kennisontwikkeling, innovatie-inspanningen en verwervingsbehoeften op elkaar af te stemmen. Voor de behoeftestellers en opdrachtgevers in het veiligheidsdomein resulteert dit in meer waarde voor hun geld; voor de aanbieders ontstaat een robuuste en voorspelbare markt.

In dit hoofdstuk wordt de programmering op innovaties toegelicht. De programma's bevinden zich in verschillende fases van het Samenwerkingsmodel Veiligheidsinnovaties, variërend van verkenning en vraagarticulatie, consortiumvorming tot consortium aan het werk. Het programma Satellietverkenningen zit in de fase oogst, er lopen thans 7 pilots, deze is niet nader toegelicht. De programma's zijn verdeeld onder de pijlers van de HSD.

Binnen elk van de genoemde programma's zijn (voorlopige) betrokken partners benoemd, en de programma's zijn zo veel mogelijk met de opgenomen organisaties en partners afgestemd. Dit laat onverlet dat niet per se alle mensen binnen die organisatie op de hoogte zijn.

De HSD partners worden nadrukkelijk uitgenodigd om eventuele interesse tot deelname aan een programma kenbaar te maken.

Propositie Access to Innovation

De focus binnen de propositie Access to Innovation ligt in 2018 op:

- Nationale Veiligheid* ➤ Strafrechtketen en Cybercrime (Openbaar Ministerie)
- Human factors in (cyber)security
- RTI en Sensing (Nationale Politie)
- Satelliettoepassingen voor Justitie en Veiligheid
- Vitale Infrastructuur* ➤ Haven Rotterdam resilience en cyberveiligheid
- Cyber Security* ➤ Cyber Insurance
- Nationaal Cyber Testbed
- Normering en Certificering
- Cyber Awareness
- Stedelijke Veiligheid* ➤ Urban Security – Smart Secure City, Evenementenveiligheid en Big Data
- Integrale gebiedsbeveiliging Internationale Zone
- Digital Forensics* ➤ Digital forensics en IT Security Lab

Omschrijving	Resultaat
<p><i>Strafrechtketen en Cybercrime (Openbaar Ministerie)</i> Op verzoek van het Openbaar Ministerie (partner HSD) wordt een innovatietraject vorm gegeven met nadruk op cybercrime en samenwerking in de keten.</p> <p>Doel: Het opsporen en bestrijden cybercrime en samenwerking bevorderen in de strafrechtketen.</p> <p>Doelgroep: Openbaar Ministerie en betrokkenen strafrechtketen en cybercrime (denk aan politie, CJIB, Rechterlijke macht, etc.).</p> <p>Betrokkenen: In overleg met het OM wordt bepaald waar de triple helix (kennis, business, overheids-) partners kunnen worden ingezet.</p> <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Start in januari met een highlevel-bijeenkomst met relevante partners strafrechtketen om vraag te duiden en oplossingslijnen en verkennen. Gedacht wordt o.a. aan: • Kennis inbreng innovatie HSD (project consortium, J&V), • Ronde tafel verkenning data en kennisdeling i.s.m. bedrijven, • Trainingsprogramma Officieren van justitie, • Verkennen OM rol in opleidingen (mogelijk CSA of Summerschool) en mogelijke betrokkenheid wetenschappelijk cyber security onderzoek, • Quantum ethiek mogelijk i.s.m. TU Delft, • Verkennen aanhaken CBS Cyber monitor (aangiftebereidheid) • Samenwerking oa met Cyber NL en ethical hackers community <p>Planning: Januari start van vormgeving van het traject en januari – december 2018 uitvoeren programma. Per kwartaal meten van tevredenheid. Juli 2018 minimaal 1 activiteit succesvol afgerond.</p>	<p>Opgezet en afgerond innovatietraject Strafrechtketen en Cybercrime, naar tevredenheid van het Openbaar Ministerie en overige partners, betrokkenheid triple helix partners.</p>
<p><i>Human factors in (cyber)security</i> Naast technologische innovaties en waarborgen in governance en organisatie is de mens en haar gedrag bepalend voor veiligheid. Door gedrag van daders en slachtoffers te kennen en herkennen en succesvolle interventies in het gedrag te identificeren ontstaat nieuwe dienstverlening en hogere veiligheid.</p> <p>Doel: Kennen en herkennen human factors in (cyber)security om nieuwe dienstverlening en hogere veiligheid te bewerkstelligen.</p> <p>Doelgroep: Kritische infrastructuur, VNO/NCW, MKB, Politie/Justitie en Gemeenten</p> <p>Betrokken partners: bijvoorbeeld HHS, TNO, UT, SDR, Signpost 6, Min J&V</p> <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samenstellen en identificeren deeldoelgroepen: kritische infrastructuur, VNO/NCW, MKB, Politie/Justitie, Gemeenten • Op basis van verkenning wordt vraagarticulatie met deeldoelgroepen gedaan • Opzet en start van programma bij voldoende animo 	<p>Inventarisatie van aanwezige kennis en behoeften (vraagarticulatie) o.a. via expertmeeting en interviews.</p> <p>Samenstelling van mogelijk consortium met uitvoeringsagenda.</p> <p>Besluitvorming tot programma en bij voldoende animo start uitvoering die leidt tot nieuwe dienstverlening.</p>

<p>Planning: januari – juni verkenning en opzetten programma, juni – december start uitvoering programma.</p>	
<p><i>Sensing + RTI + Samenwerken op Knooppunten</i> Eind 2017 is een verzoek gedaan aan Korpschef Akerboom voor het initiëren van een vervolg op de in januari 2017 gehouden High Level Sessie tussen de top van het Ministerie van J&V, IFV, Defensie en HSD. HSD heeft toen een voorstel gedaan voor een gestructureerde aanpak voor innovatie op de onderwerpen RTI, samenwerken op knooppunten en sensing. Binnen de vele reeds bestaande initiatieven wordt veel kennis en kunde bijeengebracht, maar de initiatieven komen onvoldoende bij elkaar. Hierdoor wordt regelmatig het wiel opnieuw uitgevonden en worden innovaties niet opgeschaald. Ze verzanden in kleine pilotprojecten, waardoor het totaaloverzicht verloren gaat. Verwerving en inkoop maken beperkt onderdeel uit van deze initiatieven, waardoor het niet tot verdere uitrol en aanbesteding komt. Daarnaast melden zich vanuit met name de Nationale Politie meermaals geïnteresseerden voor de aanpak van gezamenlijke innovaties. De verschillende initiatieven kunnen –via de methode ontwikkeld door het Innovatieteam van J&V en HSD binnen het Satellietobservatieprogramma– op deze manier worden samengebracht en opgeschaald. Dit moet leiden tot vraagbundeling en (nationale) uitrol, waardoor publieke en private investeringen renderen en verbetering in de slagkracht van de politie en partners in de veiligheidsketen optreedt. Doel: Een gestructureerd innovatieprogramma conform het programma Satellietobservaties opzetten om de vele bestaande initiatieven samen te brengen en op te schalen. Dit moet leiden tot (nationale) uitrol, waardoor publieke en private investeringen renderen en verbetering in de slagkracht van de politie en partners in de veiligheidsketen optreedt. Doelgroep: Behoefte steller is Nationale Politie, IFV en LMO Betrokkenen Voorlopig betrokken partijen zijn VHP, TNO, PublicSonar, Thales, Siemens, Iwatch, KPN, politie academie + betrekken partijen lopende initiatieven. Activiteiten: <ul style="list-style-type: none"> • Januari – juni opzetten van 1 project als marktverkenning en afronden in december. Per kwartaal meten van tevredenheid partners. Planning: januari - december 2018</p>	<p>Naar tevredenheid van de Nationale politie, IFV en LMO nationale opschaling en uitrol van pilots op het gebied van Sensing, RTI Lab en Genetwerkte informatie op knooppunten, betrokkenheid triple helix partners.</p>
<p><i>Satelliettoepassingen voor Justitie en Veiligheid</i> Doel Als onderdeel van het programma van Min. JenV, eindgebruikers in het veiligheidsdomein ondersteunen bij het materialiseren van, op satelliettechnologie gebaseerde, te ontwikkelen producten en diensten. Doelgroep Ministerie JenV, Nationale Politie, FIOD, DJI, NCTV, Inspectie Leefomgeving en Transport, Ministerie van Defensie, OM, Inspectie SZW, Brandweer Nederland, Rijksrecherche, VWS/RIVM, IND, IFV, KMAR, IFV en LOCC.</p>	<p>HSD is onderdeel van het programmamanagementteam samen met het innovatieteam van het ministerie en heeft het gehele traject ondersteund. Op dit moment zijn er 7 lopende innovatieprojecten gerealiseerd met de behoeftestellers vanuit meerdere ministeries (JenV, DEF en EZ) in de lead. Consortia zijn gevormd en financiering is gevonden. Het programmateam zal in 2018 de voortgang van de projecten bewaken</p>

<p>Betrokkenen NLR, TNO, TU Delft, UTwente, Airbus, NSO, TWNKLS, en PIANOo</p> <p>Planning Q1 t/m Q4</p>	<p>en, waar kansen zich voordoen, het programma als geheel versterken.</p>
<p><i>Vitale infrastructuur/Haven</i></p> <p>De Gemeente Rotterdam zet zich samen met de havenpolitie, het gemeentelijke havenbedrijf en Deltalinqs in voor een cyberveilige en resiliënte haven. Hiervoor is een organisatie opgezet met aan het hoofd de Havenmeester: FERM. HSD is in gesprek met FERM over het verhogen van de cyberveiligheid van de haven. Uit onderzoek volgen aandachtsgebieden en mogelijke vraagarticulatie. Essentieel is een door alle betrokkenen gedragen en gemotiveerde samenwerking.</p> <p>Doel: In samenwerking met FERM onderzoek en vervolg naar hoe Cyber Veilig de Haven is en wat het beleid van Ferm heeft bijgedragen. Een nulmeting waarbij aandachtsgebieden voor toekomstig beleid en innovatie naar voren worden gebracht, zoals ketenweerbaarheid en cascade effecten. Het doel voor HSD is te komen tot een projectvoorstel of een directe programmering en deze uit te voeren vanuit een consortium met betrokken partijen.</p> <p>Doelgroep: Partijen vitale infrastructuur en haven</p> <p>Betrokkenen: Voorlopig betrokken partijen zijn Havenbedrijf, FERM, Politie, Deltalinqs</p> <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opzetten en uitvoeren onderzoek nulmeting • Bespreken constatering • Opzetten en afstemmen vervolgcacties • Betrekken partners • Eind januari zal HSD vertegenwoordigd zijn bij een missie naar Israël in samenwerking met Haven rotterdam gericht op Cybersecurity Havens. <p>Planning: Januari 2018 opstarten onderzoek en opleveren in juli 2018. Vervolgacties september – december.</p>	<p>Afgerond onderzoek naar de cyberveiligheid van de haven, opzet en afronding activiteiten als gevolg van de nulmeting, betrokkenheid triple helix partners</p>
<p><i>Cyber insurance</i></p> <p>Cyberdreigingen worden steeds complexer. De impact op individuele organisaties is zeer groot. Bij het managen van soortgelijke risico's van deze omvang worden gewoonlijk verzekeringen afgesloten om de financiële gevolgen af te dekken. Dit komt omdat organisaties deze risico's niet kunnen of niet willen dragen. Er bestaat ook een markt voor cyberrisico's. Echter, door meerdere redenen komt er door de verzekeringsmarkt geen optimale oplossing tot stand. HSD Office brengt partijen uit de verzekeringswereld bij elkaar en overige HSD partners om tot standaardisering van cyberverzekeringen te komen. Aanbieders krijgen hierdoor inzage</p>	<p>Aanzet tot standaardisering van risicobeoordeling in cyberverzekeringen, vormen van een netwerk met aanbieders en vraagpartijen, betrokkenheid triple helix partners</p>

<p>in de eisen en voorwaarden van hun diensten en producten op het gebied van cyber security, HSD partners kunnen mogelijk tot een businesspropositie komen om organisaties te helpen hun risico's af te dekken en het geeft in zijn algemeenheid organisaties de kans om hun risico's af te dekken middels het afsluiten van cyber verzekeringen.</p> <p>Doel: Standaardisering van risicobeoordeling in cyberverzekeringen</p> <p>Doelgroep: Verzekeringsmaatschappijen</p> <p>Betrokkenen: Voorlopig betrokken partijen zijn HSD partners verzekeringen (waaronder AON) plus aanbieders</p> <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organiseren startsessie (Januari – mei 2018), netwerkvorming, organiseren van een structuur voor bijeenkomsten opdat partijen zelf kunnen continueren. <p>Planning: Januari – juni 2018 netwerkvorming en bijeenkomst</p>	
<p><i>Nationaal Cyber Testbed</i></p> <p>TNO heeft een subsidieaanvraag ingediend bij de Roadmap Next Economy, betrokkenheid KNP en advies Rob de Wijk. Parallel is aan de gemeente Den Haag gevraagd om dit aanvraag-traject financieel te ondersteunen. TNO borgt, op verzoek HSD, dat de uitrol van een NCT een door meerdere partijen gedragen geheel blijft vormen. Voor de beslissing van de gemeente is het van belang in hoeverre dit traject verbinding met de Gemeente Den Haag blijft houden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het Smart City initiatief.</p> <p>Activiteiten:</p> <p>Doel: Faciliteren van de inrichting en uitvoeren pilot Nationaal Cyber Testbed Opzetten van pilot op het gebied van smart city, bijv testen slimme lantaarnpalen Scheveningen.</p> <p>Doelgroep: Behoeftesteller is Gemeente Den Haag</p> <p>Betrokkenen: Voorlopig betrokken partijen zijn gehele vitale infrastructuur, KPN, TNO, CISCO, waterschappen, Haven Rotterdam, J&V, EZ</p> <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faciliteren opzet succesvolle pilot door het leveren van inhoudelijke expertise en organiseren van bijeenkomsten • Als er een GO is dan haakt HSD minimaal 8 partners aan, • Nieuw pilot gaat van start op het gebied van smart city, bijv testen slimme lantaarnpalen Scheveningen. <p>Planning: Maart 2018 moet blijken hoe, wanneer en door wie de eventuele implementatie kan gaan plaatsvinden, bijv in pilot waterschappen. April – december 2018 aanhaken HSD Partners bij vervolg.</p>	<p>Ingerichtte pilot ten behoeve an het Nationaal Cyber Testbed, naar tevredenheid van partners succesvol uitgevoerde pilot in het kader van smart city, minimaal 8 HSD partners zijn aangehaakt bij GO vervolg van pilot.</p>

<p><i>Normering en Certificering</i> HSD Office onderzoekt de mogelijkheid om samen met de NEN standaardisatie van cyber security en gegevensbescherming (verder) op de kaart te zetten in Europa.</p> <p>Ook wordt een HSD Cafe over dit onderwerp georganiseerd.</p> <p>Doel: Inzicht verkrijgen in trajecten normering en certificering en toepassingsmogelijkheden.</p> <p>Doelgroep: Bedrijven</p> <p>Betrokkenen: HSD partners, waaronder voorlopige betrokkenen bij Cyber insurance en Nationaal Cyber Testbed, en NEN</p> <p>Activiteiten: onderzoek naar standaardisatie, overzicht van Europese activiteiten, aanhaken trajecten cyber insurance en nationaal cyber testbed.</p> <p>Planning: Januari – juni 2018</p>	<p>Inzage in normering en certificering en toepassingsmogelijkheden, betrokkenheid HSD partners</p>
<p><i>Cyber Awareness en Actie programma</i> Verkrijgen van awareness en action: Veel lopende initiatieven die aan kracht en aandacht winnen als ze, met behoud van ieders verantwoordelijkheid, worden verbonden. Verbinding en versterking van nationale en lokale initiatieven en projecten, zoals organisatie van de cyber security week, het stedelijk cyber security programma, MKB digital trust Centre, alert online, onderzoek cyber awareness burgers, NGO services, centre of excellence lab hogescholen, TNO en Mondriaan. Er zijn vooralsnog drie deelresultaten te benoemen op koppeling evenementen, positionering digital trust centre en cbs monitor cyber security.</p> <p>Doel: Verkrijgen van cyber awareness en actie door verbinding van lopende initiatieven.</p> <p>Doelgroep: Gemeente Den Haag</p> <p>Betrokkenen: Voorlopig betrokken partijen zijn EZ, J&V, EPZ, TNO, Hogeschool Leiden, TU Delft, KVK, MKB partners</p> <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Januari – juni 2018 inhoudelijke en organisatorische koppeling Alert Online, One conference en Cyber Security Week. • Organisatie evenement oktober 2018 tijdens Cyber Security Week • Januari – juni 2018 verbinding partners ten behoeve van digital trust centre, • Juli – december 2018 uitrol activiteiten digital trust centre • Januari- september 2018 vormgeven van cyber security monitor en aanleveren informatie afkomstig van HSD partners ten behoeve van monitor • Januari – december 2018 organiseren aansluiting legal delta hub <p>Planning: Januari – december 2018</p>	<p>Inhoudelijke en organisatorische koppeling van Alert Online, One Conference en de Cyber Security Week, in samenwerking met EZ, J&V, Gemeente Den Haag, EPZ en HSD</p> <p>Positionering Digital Trust Centre, door vanuit HSD verbinding te leggen tussen J&V, KVK, EZ, J&V, HSD-partners, met als doel awareness verhogen en bedrijvigheid stimuleren van MKB partners.</p> <p>CBS Monitor Cyber Security, verrijken met informatie van HSD Partners (denk aan info aangiftebereidheid).</p> <p>Aansluiting met Legal Delta Hub van Gemeente Den Haag</p> <p>Ingezette communicatiemiddelen HSD ter verhoging van awareness en actie</p>

<p><i>Urban Security: Evenementenveiligheid en Big Data (Resilience)</i> Door data te gebruiken kunnen evenementen efficiënter veiliger en leuker worden gemaakt. Door aan te sluiten op Smart City ontwikkeling wordt de stedelijke infrastructuur in evenementen tot waarde gemaakt. Uitvoering Citydeal Stedelijke veiligheid, verbinding met Smart Scheveningen Programma. Er zijn meerdere experimenten gedaan bij festivals.</p> <p>Doel: Gebruik van big data ten behoeve van veiligere evenementen in stedelijke infrastructuur.</p> <p>Doelgroep: Behoeftesteller is gemeente Den Haag</p> <p>Betrokkenen: Voorlopig betrokken partijen zijn Gemeente Den Haag, Eventcloud, Technolution, Universiteit Leiden, gemeenten w.o. Zoetermeer, Delft, Eindhoven, Tilburg, Enschede, Min BZK en Min J&V.</p> <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Januari – mei 2018: Ontwikkeling en toepassing van een opschaalbaar platform ontwikkeld om data te benutten voor, tijdens en na evenementen • Ontwikkelen innovatieprogramma voor nieuwe functionaliteiten. • Toepassing bij de finish van de Volvo Ocean Race in juni 2018 • Vaststellen learnings en bepalen mogelijk vervolg. <p>Planning: Januari – mei 2018 platform, toepassing juni 2018, eventuele voortzetting juli – december 2018:</p>	<p>Veiligere evenementen door gebruik big data, succesvolle toepassing van ontwikkeld platform bij Volvo Ocean Race, vaststelling mogelijk vervolg, betrokkenheid minimaal 5 HSD partners.</p>
<p><i>Integrale Gebiedsbeveiliging Internationale Zone</i> Met een integrale, holistische aanpak de veiligheid in de Internationale Zone in Den Haag verbeteren en daarbij een optimale balans vinden tussen veiligheid, vestigingsklimaat, leefbaarheid en uitstraling. Kernbegrip: mee-ademen met het dreigingsniveau. Het programma richt zich momenteel vooral op het World Forum gebied, een van de 'hotspots' in de Internationale Zone. Het programma-management wordt uitgevoerd door HSD. Meerdere HSD partners zijn betrokken bij de uitvoering. Gemeente Den Haag: onderdeel van de gebiedsontwikkeling Internationale Zone en verbonden met smart en resilient cities initiatieven. Politie Eenheid Den Haag: past in de ambitie voor een meer gebiedsgerichte aanpak van bewaken en beveiligen, met de Internationale Zone als proeftuin.</p> <p>Doel: verbeteren veiligheid Internationale Zone Den Haag</p> <p>Doelgroep: Gemeente Den Haag en Internationale Organisaties</p> <p>Betrokken partners: Voorlopig betrokken partijen zijn Gemeente Den Haag, Politie Den Haag, TNO, Thales, Siemens, Public Sonar, OPCW, Eurojust, Europol, ICTY/MICT</p> <p>Activiteiten: Uitvoeren van 3 sporen traject:</p>	<p>Werkend social media monitoring en data platform dat toegevoegde waarde heeft voor internationale organisaties en naar tevredenheid van de politie werkt.</p> <p>Werkend sensoren netwerk gekoppeld aan SIPP met tevredenheid van politie en internationale organisaties, en aanzet tot verwerving bij businesspartners.</p>

<ol style="list-style-type: none"> 1. Herinrichten governance en stakeholderplatforms; 2. Upgrade van het informatie uitwisselingsplatform SSIP; 3. Experimenten in het Field Lab Internationale Zone. <p>Planning: Januari – december 2018</p>	
<p><i>Digital Forensics en IT Security Lab</i></p> <p>Kwetsbaarheden van nieuwe technologie worden blootgelegd om misbruik te voorkomen en gebruikte technologie wordt geanalyseerd om misbruikers op te kunnen sporen. Praktisch instrument voor ICT opleidingen op HBO niveau, mogelijke aansluiting MBO niveau. Matchmaking Talent en Business partners (MKB en Corporates)</p> <p>Doel: Gebruik en uitbreiding van het digital forensics en IT security lab ten behoeve van opleidingen voor studenten Hogescholen, concrete invulling van de access to talent propositie.</p> <p>Doelgroep: Kennisinstellingen</p> <p>Betrokkenen: Voorlopig betrokken partijen zijn Politie, NFI, Sectororganisaties, Lab Hogeschool Leiden, TNO en Haagse Hogeschool, Stellar Data Recovery.</p> <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Januari – december 2018: Gebruik van digital forensics en IT Security lab • Januari – juni 2018: uitbreiding van het lab door koppeling en verbinding met kennispartners, waaronder verkennen van aansluiting MBO instellingen <p>Planning: januari – december 2018, per kwartaal meten van tevredenheid van de kennisinstellingen en betrokken partners.</p>	<p>Naar tevredenheid van kennisinstellingen en partners gebruikt en uitgebreid digital forensics en IT security lab</p>

Verminderde programmering

Aangezien we keuzes moeten maken, valt ook een aantal programma's – beredeneerd – af of gaan we daar minder activiteiten op doen, met name omdat er andere partijen zijn die hier al zaken op pakken waardoor er geen toegevoegde waarde voor HSD is.

Het betreft de volgende onderwerpen:

- Hybride dreigingen
- Smart City Retail

Orientatie

Er zijn ook nieuwe onderwerpen die in de oriëntatiefase zitten. Er wordt verkend wat de behoefte is, wie de vraagpartij is of kan zijn en wat de businesspropositie (marktpotentie) is. Mogelijk volgt hier later programmering uit. Het betreft de volgende onderwerpen:

- Methodiek Risicoanalyse in onzekerheid (hiervoor zijn notities opgesteld over Risico-analyse in onzekerheid op basis van analyses van de kansen en bedreigingen van Artificiële Intelligentie en Blockchain)
- Cybersecurity Energie
- Defensie
- Prescriptive and preventive policing
- Mobiliteit (waaronder Automotive (lopend project Truck-platooning in het kader van Roadmap Next Economy en dossier Spoor van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat)

4. Kennis, Strategievorming en Innovatieprocessen

Het belang van deze portefeuille:

Kennis is nodig om voeding en richting te geven aan innovaties en om de vraagarticulatie te stimuleren. Daarmee vormt het de basis voor strategievorming, beleid, behoeftestelling en valorisatie. Het delen van kennis en gezamenlijk innoveren kan een goede basis vormen voor nationale en internationale samenwerking. Door het creëren van verbindingen en programmatische afstemming wordt synergie en massa vergroot, de innovatiedynamiek op gang gehouden en een platform voor ideeëngeneratie geboden.

HSD Office zet in 2018 haar rol als kennismakelaar voort om partners in de triple-helix te verbinden. Dit gaat twee kanten op: van kennisontwikkeling naar een toepassingsdomein, maar ook vragen uit de praktijk te verbinden aan onderzoek. Omdat inzicht en kennis de basis zijn om strategie te bepalen en goed te programmeren, informeren wij de partners van HSD over belangrijke veiligheidsvraagstukken en technologische ontwikkelingen. Het draagt bij aan kenniscirculatie tussen de partijen, wat kan leiden tot uitwisseling en nieuwe verbindingen in de triple helix of nieuwe programma's die binnen het cluster verder worden ontwikkeld. Om te stimuleren dat kennis en innovaties zich in de praktijk kunnen bewijzen ontsluiten wij 'living labs' en leggen waar nodig verbindingen.

Propositie Access to Knowledge

De focus binnen de propositie Access to Knowledge ligt in 2018 op:

- Trends en toekomstige technologische ontwikkelingen, zoals AI, Blockchain, Robotica, Quantum
- High-level bijeenkomsten Information Security
- HSD Café's, gericht op innovatieprogrammering
- Specifieke kennissessies voor vraagpartijen, o.a. De Nederlandse Bank
- Overleg HSD-SOC Association
- Global-EPIC: Internationaal samenwerkingsverband Cybersecurity Clusters
- Europees samenwerkingsverband Veiligheidsclusters Horizon 2020 (inschrijven call)

Omschrijving en Invulling van de Taak	Resultaten
<p>Er komen regelmatig nieuwe kansen en bedreigingen op de securitywereld af en daarom monitort en verkent HSD Office in samenwerking met partners nieuwe veiligheidsvraagstukken en (technologische) ontwikkelingen. HSD Office weegt af of deze vraagstukken opgenomen dienen te worden in de programmering op basis van een multi-factor waarderingsmethodiek.</p> <p>De hoog scorende vraagstukken worden bij een positief besluit van het dagelijks bestuur door HSD Office verder ontwikkeld (o.a. door vraagarticulatie) zodat deze in triple-helix verband kunnen worden opgepakt.</p> <p>De volgende vraagstukken en technologieën worden gemonitord: onbemande en autonome systemen, Blockchain, Artificiele Intelligentie, Robotica en Quantum computing technologie. Secure Digital Data Exchange (o.a. virtuele digitale ambassade), Secure Technical security solutions en Legal Hub.</p> <p>Voor blockchain en AI wordt middels HSD verkend of er behoefte en kans voor programmering is.</p>	<p>Bij een positieve verkenning en bij voldoende animo bij partners om bij te dragen worden programmavoorstellen uitgewerkt en opgepakt. Zo niet, dan wordt het proces gestopt.</p>

<p>High Level bijeenkomsten Information Security Information Security Bijeenkomsten voor HSD Partners in vitale infrastructuur waar CIO's en CISO's in high level bijeenkomsten kennis kunnen delen en leren van elkaar en experts. Trusted community opbouwen. Aandacht voor koude en warme fase (crises).</p>	<p>Versterking banden met (strategische) partners, kennis van ontwikkelingen en behoeftes met programmering voor HSD tot gevolg, 2 vitale infrastructuurpartners leggen vraag bij HSD neer. Unieke happening met aantrekkingskracht voor potentiële nieuwe partners.</p> <p>Eerste pilot bijeenkomst eind 2017, bij voldoende animo in 2018 3 x per jaar</p>
<p>HSD Office begeleidt de beweging van het opzetten van een SOC Association, een platform waar CISO's informatie, uitdagingen en oplossingen met elkaar kunnen bespreken in een vertrouwde omgeving.</p>	<p>Marktpartijen pakken dit zelf over en richten zich o.a. op certificering</p>
<p>HSD Office zorgt voor een actieve kennisdeling tussen de partners en neemt waar nodig de leiding in het op de agenda zetten van belangrijke onderwerpen. Waar noodzakelijk worden studies ontwikkeld ter versterking van de programmering.</p> <p>Bij verkenningen van nieuwe onderwerpen wordt de brede HSD-community nadrukkelijk betrokken om 'het net op te halen' en animo te peilen.</p> <p>Activiteiten: Organiseren van HSD Café's, ter versterking van de HSD programma's en het samenbrengen van partners op inhoud</p>	<p>Er worden 8 HSD Café's georganiseerd, waarin de partners op de inhoud worden samengebracht.</p>
<p>HSD Office organiseert een top-level meeting waar Premium en Founding partners met experts en leiders binnen de veiligheidssector scenario's, trends en ontwikkelingen bespreken. Zij stemmen af hoe deze binnen het cluster worden opgepakt.</p>	<p>Eén Top Level Meeting met opvolging van de uitkomsten samen met de betrokken Founding en Premium Partners.</p>
<p>HSD Office ondersteunt matchmaking voor H2020 voorstellen en andere Europese instrumenten die leiden tot kennisontwikkeling.</p>	<p>Minstens twee EU consortia waar HSD partners aan deelnemen.</p>
<p>HSD Office heeft in het najaar van 2016 een guideline voor het opzetten van triple-helix samenwerkingen voor veiligheidsvraagstukken ontwikkeld. Dit betreft de methode en visie van HSD voor een effectieve triple-helix innovatie aanpak in het veiligheidsdomein. Deze wordt actief gebruikt en uitgedragen om succesvolle innovatieprocessen voor anderen beschikbaar te stellen.</p>	<p>De HSD-methode voor innovaties in het veiligheidsdomein wordt gebruikt in de realisatie van onze programma's maar er wordt ook naar verwezen in onze communicatie en uitgedragen naar andere clusters en hubs.</p>
<p>Living labs zijn onderzoeksinfrastructuren waarin kennis en innovaties dicht bij de praktijk komen. HSD draagt bij aan de ontwikkeling, zichtbaarheid en gebruik van deze labs door onderzoekers en ontwikkelaars te verbinden en ze zichtbaar te maken.</p>	<p>Delen van de beschikbare- en in ontwikkeling zijnde living labs waar veiligheidsinnovaties kunnen worden beproeft en kennis kan worden opgedaan.</p>

5. Valoriseren, Accelereren en Funding

Het belang van deze portefeuille:

Door een 'aantrekkelijke markt' voor innovaties te vormen wordt economische groei versterkt en kennis gevaloriseerd. Partijen investeren sneller in kennis en innovatie wanneer de weg naar de markt en de exploitatie van de investeringen in innovatie van producten en diensten duidelijk is. De rol van HSD in het innovatie proces is het bij elkaar brengen van vraag- en aanbodpartijen, inzicht te bieden in beschikbare financieringsmiddelen, het verbinden naar investeerders en het kijken naar mogelijkheden voor opschaling. Cruciaal in dit kader is tevens een vraag- en verwervingsagenda zodat bedrijven gericht kunnen investeren in R&D.

Proposities Access to Capital en Access to Market

De focus binnen de proposities Access to Capital en Access to Market ligt in 2018 op:

- Innovatie-investeringsfonds
- Access to capital events en Matchmaking
- Accelerators
- MKB Connect uitvoering en matchmaking
- EIT Digital

Omschrijving	Resultaat
HSD Office inventariseert toekomstige ontwikkelingen, waaronder inventarisatie van de verschillende innovatieagenda's en verwervingsprogramma's, ten behoeve van nationale en internationale programmering en activiteiten. Koppeling van inhoud, talent en bedrijven.	<p>Aansluiting bij de innovatie (SKIA)/ en aanbestedingsagendas van oa Min JenV, Min. Defensie, Min. IenW en andere ministeries waar raakvlakken zijn, alsmede agenda TNO, UL, HHS en TU Delft en agenda's van andere partners.</p> <p>Verkenning met TU Delft over verdere verbinding van LDE en DSys met HSD. Tevens het ontsluiten en koppelen van bedrijven binnen HSD voor onderzoeks- en afstudeeropdrachten.</p> <p>Kenbaar maken van de calls (H2020 innovatieagenda, zie ook Hfd. Internationaal)</p>
Voor stedelijke veiligheid is de 'City Deal Stedelijke Veiligheid' opgesteld met daarin het realiseren van schaalvoordeel door samenwerking tussen HSD, de Gem. DH, Delft, Zoetermeer, Enschede, Eindhoven en Tilburg, TS&S en DITSS. De deal is overeengekomen met de Rijksoverheid (o.a. Ministeries van JenV en EZ) en biedt een sterk opschalingsperspectief van regionale initiatieven voor inzetbaarheid in meerdere regio's. Ook biedt dit een voedingsbodemp voor de totstandkoming van innovatieve producten die (inter)nationaal aansprekend en vermarktbaar zijn.	<p>Uitvoering van en het actief aanhaken van HSD Partners aan de City Deal Stedelijke Veiligheid.</p> <p>Per 31 december 2018 zijn minimaal 5 HSD partners aangehaakt bij uitgevoerde initiatieven.</p>

<p>HSD Office ondersteunt en stimuleert, i.s.m. de KvK en MKB Connect activiteiten met het doel activering van de huidige MKB partners. Via toegang tot de markt, met corporates als vragende partij, en toegang tot innovaties van MKB'ers wordt groei gerealiseerd. Tevens organiseert HSD MKB Connect een MKB matchmaking programma.</p> <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organiseren van matchmaking bijeenkomsten. Eén keer organiseert HSD Office dit zelf en één keer wordt meegelift op initiatief van bijv. KvK en/of StartupDelta. 	<p>35 matches ten behoeve van HSD MKB partners.</p> <p>Twee matchmaking bijeenkomsten tussen MKB'ers en corporates.</p>
<p>Binnen kennisinstellingen leiden veel onderzoeken tot een proof-of-concept. Hoewel deze mogelijk kunnen worden ontwikkeld tot een commercieel sterk product of dienst, blijven deze vaak op de plank liggen. HSD Office zorgt voor aansluiting met ondernemers zodat deze kansen worden gevaloriseerd.</p>	<p>Minimaal 1 matchmakiningsessie waarbij ondernemers en wetenschappers worden samengebracht om de haalbaarheid van samenwerking te bespreken. Verdere propositieontwikkeling van minstens 2 concepten.</p> <p>Ontsluiten/ bekendmaken van calls, tenders, innovatieprijzen, etc.</p>
<p>Samen met World Startup Factory heeft HSD in 2017 een 'Security Startup Accelerator' opgezet voor nationale en internationale startups. Dit programma biedt onder andere toegang tot kapitaal en mentoring door experts. Daarnaast is het Blue Whale Security pre-accelerator programma bij HSD aangehaakt. Verdere uitvoering en ondersteuning door koppeling.</p>	<p>Ondersteuning van World Startup Factory en Blue Whale in het succesvol maken van hun (pre)accelerator programma door het koppelen van het HSD Netwerk en 'Access to' propositie. Doel is minimaal twee matches te verkrijgen</p> <p>Samenwerkingdeal met beiden afsluiten en dan uitvoering geven aan de inspanningsverplichtingen (communicatie, werving en selectie, begeleiding en verbindingen aanbrengen). Hieruit genereert HSD Office ook inkomsten.</p>
<p>In 2017 heeft HSD Office samen met de volgende partners voorbereidingen getroffen voor een HSD Security Investment Fund: aan de private kant KPN Ventures, Cisco Ventures en Rabobank en aan de publieke kant IQ, BOM, OOST NV en Gemeente /HEIT Fonds. Doel is om meer kapitaal beschikbaar te krijgen voor scale-ups. Daarnaast vloeit een deel van de opbrengsten terug naar de Stichting HSD.</p>	<p>Als in het vierde kwartaal van 2017 blijkt dat de soft commitments kunnen worden omgezet in hard commitments, dan kan het fonds medio 2018 starten.</p> <p>Vorbereiding voor start fonds januari – juni 2018.</p>
<p>HSD Office versterkt het cluster door financiering te ontsluiten voor partners door het organiseren van een 'Access to Capital' events.</p>	<p>Twee 'Access to Capital' events waarbij in ieder geval vijf matches tot stand komen tussen financiers en bedrijven.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor 1 event wordt in de eerste helft van 2018 aangehaakt bij een bestaand initiatief. • Een 2^e event wordt door HSD Office zelf georganiseerd in de tweede helft van 2018.

<p>HSD Office zorgt dat de partners aansluiting vinden op bestaande regelingen van NWO, EU kaderprogramma's zoals Horizon2020, AgentschapNL, V&J/NCTV, DCYPHER (door Ministeries V&J, EZ en OCW alsmede NWO gefinancierd platform voor kennis en kunde over cyberveiligheid) en EIT Digital (onderzoeks- en ontwikkelingsplatform gefinancierd door de Europese Unie).</p>	<p>Een update van de HSD Financieringswijzer en continuerend ontsluiten/ bekendmaken van calls, tenders, innovatieprijzen, etc. Gereed augustus 2018</p> <p>Er wordt een verkenning met LDS en Dsys uitgevoerd om research samenwerking in het cluster op te zetten en samenwerking met dcypher te versterken. Gereed 1 juli 2018.</p> <p>HSD wordt lid van EIT Digital en Europese instrumenten van EIT Digital verkennen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Innovatie Subsidie/Samenwerking voor de leden van HSD; - aansluiting bij de EIT Digital Accelerator om gezamenlijk bedrijven te scouten en te begeleiden bij groei en funding.
--	---

6. Human Capital en Onderwijs

Het belang van deze portefeuille:

Competente professionals zijn een belangrijke voorwaarde voor het creëren van innovatieve veiligheidsoplossingen. Ze vormen de basis voor valorisatie en groei van organisaties en een veilige samenleving, maar door een kwantitatieve of kwalitatieve mismatch kunnen ze een bedreiging vormen. Door een goede aansluiting tussen opleiding en beroepspraktijk en door het aantrekken en ontwikkelen van talent creëren we een duurzaam sterk en aantrekkelijk cluster.

In 2018 worden de Human Capital en onderwijsactiviteiten van HSD voortgezet. De huidige krapte op de arbeidsmarkt brengt groei en ontwikkeling van het cluster in gevaar. De huidige aanwas lijkt niet te kunnen voorzien in de bestaande en verwachte toekomstige vraag naar personeel. Samen met aangesloten partners, opleiders en onderwijsinstellingen wordt gezocht naar innovatieve manieren om opleiding en beroepspraktijk beter op elkaar aan te laten sluiten en sneller met ontwikkelingen mee te bewegen. De rol die HSD Office binnen dit programma primair heeft is verbinden, faciliteren, organiseren en uitdragen. De partners en specifiek daarbij de onderwijsinstellingen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. Projecten binnen dit programma worden opgezet met een constructief en duurzaam karakter in tegenstelling tot ad hoc activiteiten.

Propositie Access to Talent

De focus binnen de propositie Access to Talent ligt in 2018 op:

- Human Capital Actieagenda Cybersecurity uitvoering, oa securitytalent.nl, summerschool, P@CT
- Ontwikkeling Human Capital Agenda 2019 - 2025

Omschrijving	Resultaat
<p>Inventarisatie van verwachte trends in competentiebehoeften en carrièreperspectief o.b.v. beroepsprofielen om onderwijs en scholieren/studenten/professionals te helpen bij het richting geven aan studiekeuze en carrière. Geldt voor MBO, HBO en leerlijnen professionals. Dit vergroot tevens de transparantie van de veiligheids-arbeidsmarkt.</p> <p>Verbinden directeuren HR van HSD partner organisaties en directeuren onderwijsinstellingen op het gebied van Cybersecurity.</p>	<p>Rapport met aanbevelingen voor uitvoering te benutten voor Human Capital Agenda 2019/2025. Gereed september 2018.</p> <p>Organiseren bijeenkomst in de eerste helft van 2018 waar ontwikkelingen, behoeften en mogelijkheden tot samenwerking worden besproken en vastgesteld.</p>
<p>Continuering en doorontwikkeling www.securitytalent.nl. Doel is inzicht in de kansen en mogelijkheden op het gebied van opleiding en carrière in het veiligheidswerkveld te verschaffen en te bouwen aan een aantrekkelijk imago van de sector. Tevens de spreekbuis van het Human Capital programma.</p>	<p>Overzicht per 31 december 2018 gereed van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werkgevers (HSD partners) - Vacatures (HSD partners, minimaal 300 ontsloten) - Opleidingsaanbod (formele opleidingen en onderwijs verzorgd door HSD partners en relevante MBO/HBO/WO opleidingen 95% volledig) - Beroepsprofielen (waaronder 8 op IT/cyber gebied) - Testimonial met 5 uitbreiden

<p>Faciliteren van de MBO-HBO onderwijstafel cyber die initiatief neemt op thema's: 'docenten', 'doorlopende leerlijnen' en 'innovatie in cybereducatie'.</p> <p>Vervolgacties op de in 2017 opgeleverde verkenning m.b.t. taakdifferentiatie MBO/HBO functies.</p> <p>Bijdragen aan de uitvoering van het P@CT programma.</p>	<p>Bijeenkomst Onderwijstafel medio 2018 in het kader van Human Capital Agenda uitvoering 2018</p> <p>Opstellen actieplan om onderdelen van HBO functies door MBO'ers te laten invullen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Keuzedelen cybersecurity in MBO-ICT ontwikkeld en gepilot. - Awarenessmodules cybersecurity in MBO en VO ontwikkeld en gepilot. - (Bij)Scholen van minimaal 15 docenten in het MBO en VO. - Ingebruikname van 'Cyber@actionlab'. - waar nodig partners aansluiten voor inhoudelijke invulling
<p>Uitbreiden HSD-onderwijsnetwerk om zo meer voeding, aansluiting en realisatievermogen te creëren voor het Human Capital Programma.</p>	<p>Drie nieuwe partners per 31 december 2018 uit het onderwijs en opleidingsdomein.</p>
<p>Matchmaking bevorderen door studenten aan te sluiten op initiatieven/evenementen van partners.</p>	<p>Voor ten minste 3 events actief HSD partners gekoppeld aan studenten.</p>
<p>Stimuleren omscholingstrajecten ("Cybersecurity-Wasstraat") ten behoeve van het vergroten van de zij-instroom.</p> <p>Organisatie vierde International Cyber Security Summerschool in samenwerking met partners (Europol, NATO, Defensie, Universiteit Leiden).</p> <p>Additioneel scholingsaanbod beschikbaar of toegankelijk maken.</p> <p>Op basis van profielschets specialisaties HBO-opleidingen in de regio meer uitwisseling van studenten.</p>	<p>Verbinden lopende initiatieven UWV, Hogeschool van Amsterdam en IT-VITAE.</p> <p>60 internationale deelnemers volgen het een week durende programma met inhoud op snijvlak techniek/beleid/recht.</p> <p>Verkenning samenwerking met Defensie cyber-opleidingen.</p> <p>Toename modules die aan andere opleidingen worden gevolgd.</p>
<p>Actualiseren Human Capital Actieagenda Cybersecurity (HCACS) 2016-2018 met input van partners.</p>	<p>Publicatie HCA 2018-2020 voor 1 juli 2018.</p>
<p>HSD Young Community: in het kader van competentieontwikkeling worden jonge(re) werknemers in het securitydomein in de gelegenheid gesteld sectorbreed ervaringen en kennis te delen.</p>	<p>Aansluiting HSD Young Community met 3 bijeenkomsten waar inhoudelijke discussies worden gevoerd.</p>

7. Internationaal

Het belang van deze portefeuille:

De HSD ambitie impliceert dat enkel autonome groei binnen de sector niet voldoende is om de doelstellingen te behalen. Security is een internationaal probleem en daarom is samenwerking op deze schaal van cruciaal belang. Om die reden is focus op internationale kennisontwikkeling, koppeling van innovatiekracht, kapitaal en talent alsmede acquisitie en branding een belangrijk speerpunt van HSD. Hierbij wordt enerzijds gefocust op het aantrekken en betrekken van internationale security bedrijven en anderzijds op het vermarkten van kennis en innovaties van Nederlandse bedrijven in het buitenland.

In 2018 zijn de internationale activiteiten van HSD Office gericht op de focusgebieden komende uit de analyse van de Topsector HTSM alsmede het aangaan van strategische partnerschappen met internationale (gremia van-) partners. De focusgebieden zijn: Europa (nadruk op buurlanden Duitsland, België en het VK), VS, Canada, Japan en India. Op deze manier kunnen de beschikbare capaciteit en financiële middelen het effectiefst worden ingezet, met een sterke nadruk op het creëren van waarde voor de partners. Tevens kan op deze manier de internationale positie van HSD zelf het beste worden geborgd, een belangrijke voorwaarde voor de lange-termijn groei van het cluster.

Proposities [Access to Knowledge](#) en [Access to Market](#)

Met name de volgende internationale activiteiten dragen bij aan de propositities [Access to Knowledge](#) en [Access to Market](#) in 2018:

- Soft landing programs Canada en VS
- Partners In Business Japan, VS en India
- EPIC Internationaal ecosysteem

Omschrijving	Resultaat
HSD Office heeft, samen met o.a. IQ, Gem. DH en de KvK, in de afgelopen jaren softlanding programma's opgezet voor HSD partners die interesse hebben in uitbreiding naar het buitenland. Door samenwerking met een buitenlandse host-partij krijgen HSD partners de kans zich tijdelijk in dat land te vestigen, waarbij o.a. kantoorruimte en het opzetten van de eerste contacten wordt geregeld.	De in de vorige jaren gestarte softlanding programma's met Canada en de VS worden voortgezet. Voor elk van deze programma's nemen minstens drie HSD Partners en drie inkomende bedrijven deel.
HSD Office betreft partners bij uitgaande handelsmissies en treedt adviserend op naar de organiserende partijen. HSD Office maakt gebruik van de door de RVO geboden mogelijkheden, als onderdeel van het Partners In Business (PIB) programma, door partners hierop aan te sluiten. Dit programma richt zich op groepen van bedrijven, eventueel aangevuld met kennisinstellingen, die gezamenlijk een buitenlandse markt willen betreden.	<p>Het huidige, 3-jarige PIB Japan traject wordt verder uitgevoerd.</p> <p>Vormgeven, in samenwerking met J&V en overige betrokken partijen, van een PIB Singapore.</p> <p>Medewerking aan het opzetten van relevante verbindingen ter versterking van een PIB India en een PIB VS alsmede andere economische missies van IQ, VenJ, EZ en Gem. DH. Financiering voor de activiteit zelf komt daarbij vanuit deze partijen.</p>

<p>HSD is één van de vier founding organisations van het in 2017 opgerichte EPIC, Global Ecosystem of Ecosystems Partnership in Innovation and Cybersecurity. Hierbij zijn meer dan 15 internationale cyber security cluster organisaties reeds betrokken.</p>	<p>De organisatie en samenwerkingsstructuur achter EPIC wordt samen met de andere clusters opgezet.</p> <p>Mogelijkheden om IQ te faciliteren in het opzetten van een multilateraal softlanding programma.</p> <p>Aansluiten van HSD Partners bij relevante projecten vanuit de andere ecosystemen. Uitwisseling van kennis, kansen en ervaringen met de andere clusters.</p>
<p>HSD neemt deel aan en organiseert mede het EU Cluster overleg. In 2017 is bekend geworden dat er internationale cluster samenwerking geagendeerd wordt in H2020. Voor eind februari 2018 wordt gekeken naar de mogelijkheden om hier op in te schrijven. Bij een positieve uitkomst faciliteert HSD voor haar leden mogelijkheden om mee te kunnen doen.</p>	<p>Uitwisseling van kennis, kansen en ervaringen met de andere clusters.</p> <p>Bij een go eind februari 2018, het inschrijven op de internationale Cluster call. Deadline voor indienen voorstellen is 23 augustus 2018. Indien de Europese Commissie het voorstel selecteert dan start het project voorjaar 2019.</p>
<p>HSD SME Connect verzorgt onder de vlag van het Enterprise Europe Network (EEN) matchmaking tussen bedrijven en opdrachtgevers binnen de EU.</p>	<p>30 matches voor HSD partners. In verschillende EEN matchmaking sessies.</p>
<p>HSD Office biedt de strategische acquisitie partners zoals NFIA, IQ, The Hague Marketing en Gem. DH ondersteuning bij het realiseren van hun doelstellingen en targets. De focus ligt daarbij op die bedrijven die iets toevoegen aan het nationale cluster. IQ leidt het Strategisch Acquisitie Overleg.</p>	<p>Inhoudelijke inbreng bij het Strategisch Acquisitie Overleg, inhoudelijke advies en netwerk verbinding voor de acquisitie partners. Door gezamenlijke inspanning met de partners binnen het Strategisch Acquisitie Overleg wordt de landing van 10 internationale security bedrijven en 5 internationale congressen gerealiseerd.</p>

8. Communicatie en marketing

Het belang van deze portefeuille:

Het inzichtelijk maken voor alle partners van de mogelijkheden voor toegang tot kennis, innovatie, markt, talent en kapitaal –de propositie van HSD– is een belangrijke voorwaarde voor een goed werkend cluster. Dit alles maakt het makkelijker voor partners om hun weg binnen het cluster te vinden en nieuwe business partners op de inhoud te leren kennen. Zonder sterke communicatie is het creëren van maatschappelijke en economische impact onmogelijk. Door sterke communicatie wordt inzicht gegeven in de manier waarop HSD Triple Helix samenwerkingen bevordert en innovatie ondersteunt. De verbinding met en tussen de partners en stakeholders wordt verder versterkt door het delen van kennis en door de partners te betrekken in de communicatie. Community building speelt hierbij een belangrijke rol. Waar mogelijk wordt gezamenlijk opgetrokken om de boodschappen te versterken. De bewijsvoering voor de betrokkenheid, verbinding en deskundigheid van HSD komt voort uit praktijkvoorbeelden. Hierin wordt de werkwijze, inhoud, meerwaarde en delivery belicht.

In 2018 blijft de focus van de communicatie- en marketingactiviteiten van HSD Office liggen op de programmering van HSD, de resultaten die het cluster levert en de samenwerking met de partners. De corporate communicatie richt zich op de invulling van de 'Access To' proposities en op de rol van HSD in de 'Secure Digital Gateway to Europe' propositie. Dit alles komt terug in de nieuwe pay-off en de 'Why' van HSD: "Together we Secure the Future".

Omschrijving	Resultaat
<p>Communicatie ondersteunt de programmering en de programmadoelstellingen door actief te communiceren over de resultaten die de programma's leveren ten aanzien van Triple Helix samenwerking. Het ontsluiten van deze informatie vindt plaats door middel van een combinatie van push & pull marketing en door samenwerking met de partners.</p> <p>Doel: Uitbreiden zichtbaarheid rol HSD en resultaten programma's.</p> <p>Doelgroep: HSD Partners en community, potentiële partners en geïnteresseerden</p> <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Effectieve communicatie over deliveries programmering. • Realisatie contentstrategie vanuit de expertises, gericht op community building, storytelling en content creatie op online/offline media. • Aandacht voor het 5-jarige bestaan van HSD door inhoudelijke activiteiten met de community. <p>Planning: januari – december 2018</p>	<p>Minimaal 5 succesverhalen worden gepositioneerd via de eigen Social Media kanalen en kanalen partners.</p> <p>Minstens 5 voorbeelden van innovaties en triple-helix innovatieprojecten worden op de HSD Campus in de etalage gezet.</p>
<p>Cyber Security Week 2018</p> <p>Doel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nederland nationaal en internationaal profileren op gebied van cyber security • Awareness creëren 	<p>Naar tevredenheid van partners en bezoeken georganiseerde Cyber Security Week 2018, in (nationale) samenwerking met J&V, RVO en Gemeente Den Haag.</p> <p>50 events vormen Cyber Security Week, waarvan minimaal 2 grote internationale events de basis vormen.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Het laden van de HSD access to propositie dmv een inhoudelijk programma samengesteld en georganiseerd in samenwerking met HSD partners. <p>Doelgroep: (inter)nationale delegaties en genodigden, professionals uit security domein & vitale infrastructuur domeinen, studenten, wetenschappers met (potentiele) interesse in cyber security. potentiële participanten, partners HSD, algemeen publiek, kabinet, media.</p> <p>Activiteiten: Organisatie van de Cyber Security Week waar kennisdeling en samenwerking tussen (inter)nationale bedrijven, overheden en kennisinstellingen centraal staat. De organisatie vindt op nationaal niveau plaats en hiervoor worden extra financiële middelen gezocht.</p> <p>Planning: de CSW vindt plaats in oktober 2018, januari – oktober voorbereiding en organisatie, november – december evaluatie en follow-up</p>	<p>Minimaal 1 internationaal event biedt mogelijkheid voor matchmaking en internationale netwerken.</p> <p>De CSW levert een bijdrage aan de acquisitie van 3 internationale bedrijven en 2 internationale events naar Nederland.</p> <p>3.500 professionals bezoeken de CSW waarvan 30% internationaal</p>
<p>De huidige portal website wordt geoptimaliseerd, o.a. door een nog betere afstemming op het gebruik, een sterkere focus op de programmering en het betrekken van de partners. Door meting en sturing wordt de website nog beter afgestemd op het 'click-path' van de bezoekers.</p> <p>Het bereik van de website en de community wordt vergroot door de inzet van social media en community building technieken. Partners worden actief betrokken bij de social media strategie van HSD, leveren inhoudelijke content en delen deze content via hun eigen kanalen. Er is in 2018 in de social media inzet meer aandacht voor de corporate communicatie van HSD en access to propositie, naast nieuws en events.</p> <p>De 'Access To' proposities worden geladen met voorbeelden vanuit het cluster gericht op toegang tot markt, kennis, talent, innovaties en kapitaal. Er wordt invulling gegeven aan de betrokkenheid, verbinding en deskundigheid van HSD (merkbeforte). Ook wordt scherper gemaakt wat de toegevoegde waarde is van HSD Office, dat er altijd sprake is van wederkerigheid in de partnership en wat men daarbij mag verwachten HSD Office.</p> <p>Doel: Realiseren van groei bezoek website HSD en inhoudelijke pagina's. Zichtbaarheid creëren van rol en toegevoegde waarde HSD Office.</p> <p>Doelgroep: HSD partners, professionals security domein & vitale infrastructuur domeinen, studenten, wetenschappers met interesse voor security en potentiële partners</p> <p>Activiteiten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing website en nieuwsbrief • Uitvoering social mediastrategie <p>Planning: januari – december 2018</p>	<p>Het aantal websitebezoekers groeit structureel naar 11.000 unieke bezoekers per maand en een stijging van 30% van het aantal bezoekers op de inhoudelijke pagina's</p> <p>Een doorontwikkelde social media strategie op basis van metingen/best practices. De social media kalender zorgt voor meer pro-actieve inzet.</p> <p>Een versterkte communicatiekracht door de inzet van 'sharable content' waarmee het delen van kennis en informatie door de community wordt gestimuleerd.</p> <p>Oplevering doorontwikkelde HSD website</p> <p>Minimaal 3 corporate vlogs/nieuwsitems over de rol van HSD Office en toegevoegde waarde die wordt geleverd. (Mede) verteld door de partners zelf.</p>

<p>Communicatiemiddelen worden ingezet om de propositie van HSD als toonaangevend nationaal veiligheidscluster en de rol die HSD speelt in de propositie van Nederland als 'Secure Digital Gateway to Europe' te bekrachtigen.</p> <p>Ook worden deze middelen in samenwerking met partners ingezet voor het stimuleren van awareness voor (cyber) security. Dit alles onder de noemer: Together we Secure the Future.</p> <p>Doel: Nederland positioneren als secure digital gateway to Europe, waarbij naast samenwerking, kennis en innovatie, awareness een belangrijke voorwaarde is. Stimuleren en realiseren van Awareness en actie, aansluiting bij het Cyber awareness programma.</p> <p>Doelgroep: Bedrijven, kennisinstellingen, overheden, werkgevers en werknemers</p> <p>Activiteiten: Zie programmering Cyber Awareness in hoofdstuk Programmering innovaties, activiteiten in het kader van koppelen evenementen als de One Conference, de Cyber Security Week, en verder positionering digital trust centre en CBS Cyber monitor. Verbinding met activiteiten Strategisch Acquisitie overleg.</p> <p>Planning: januari – december 2018</p>	<p>Sterkere betrokkenheid van de regionale hubs en Alliantie Partners om gezamenlijk op te trekken bij het in de markt zetten van het veiligheidscluster en de kracht van de Nederlandse veiligheidssector.</p>
---	---

9. Bedrijfsvoering en Organisatiestructuur

Het belang van deze portefeuille:

Een goede bedrijfsvoering is een belangrijke randvoorwaarde om concrete samenwerkingsresultaten neer te zetten. Het zorgt voor continuïteit binnen de organisatie en een effectieve manier van werken. Binnen de HSD is in 2017 een stap gezet in kwaliteitsverbetering van het in te zetten team zowel op niveau van de Innovation Liaisons als de ondersteunende functionarissen.

Bedrijfsvoering

In 2018 blijft de focus onverminderd op de relatie tussen operationeel resultaat en financieel in control. Met de juiste inzet op secretariële en facilitaire ondersteuning en ondersteund door marketing en pr activiteiten kan het jaarplan succesvol worden doorlopen.

Met de eind 2017 gestarte uitrol van een nieuw automatiseringssysteem (Office 365) en nieuwe devices, zijn wij klaar voor de toekomst. Deze verdergaande automatisering leidt tot de gewenste aanscherping van de interne procesvoering en de noodzakelijke update van het CRM systeem.

In het voorjaar van 2018 worden stappen gezet om de organisaties van de HSD Campus (gemeente Den Haag) en van de HSD Office effectiever te laten samenwerken, gericht op continuïteit van de HSD en het nog beter voorzien in de behoeftes van de partners van de HSD. Een belangrijk focuspunt wordt gevormd door de vraagstukken die gekoppeld zijn aan de uitbreiding van de Campus, welke eind 2018 is voorzien.

De uitkomsten van het eind 2017 gehouden partneronderzoek en de zogenaamde Gateway-review zijn bepalend voor de toekomststrategie van de HSD. Nadere uitwerking van de hieruit te verwachten aandachtspunten vindt in de eerste helft van 2018 plaats. In de verfijning van het bestaande strategiedocument (HSD-2020) worden onder andere de uit de onderzoeken voortvloeiende acties verwerkt evenals de te kiezen nieuwe samenwerkingsverbanden en marktfocus.

Een belangrijk strategisch actiepoint gericht op continuïteit en inhoudelijk toegevoegde waarde is de aandacht voor de koppeling van de juiste strategische samenwerkingsverbanden aan de HSD, zowel nationaal als internationaal.

Medio 2018 bestaat de HSD vijf jaar. Door middel van inhoudelijke, op de programmering en proposities gerichte activiteiten zullen wij hierbij stilstaan.

Organisatiestructuur

Belangrijke wijziging in de organisatiestructuur, welke in 2017 zijn aangebracht, is de installatie van een MT, waarbinnen de operatie, de financiën, de communicatie en de bedrijfsvoering / algehele leiding geborgd zijn.

Met de aanstelling van een senior Innovation Liaison, denken wij de juiste focus op aansturing van het team van Innovation Liaisons (eigen en ingehuurd krachten) te hebben aangebracht. Immers het verzorgen van de uitvoering van de programmering is “ de machine waarop de HSD draait”.

Om de organisatie van de HSD verder te professionaliseren ligt het in de lijn om medio 2018 de governance van de HSD anders te gaan inrichten. Deze inrichting moet onder andere meer slagkracht gericht op de toekomst gaan bieden. Een voorstel hiertoe wordt in het voorjaar 2018 gepresenteerd.

Bijlage 1: Prioriteiten Bestuur HSD

Het bestuur HSD committeert zich, naast de diverse andere acties in het jaarplan, op de volgende vier prioriteiten:

1. Strafrechtketen en Cybercrime
2. Big data en Veiligheid
3. RTI en Sensing
4. Normering en Certificering

Strafrechtketen en Cybercrime

Doel is het opsporen en bestrijden van cybercrime sneller en efficiënter te laten verlopen en daarnaast de samenwerking in de strafrechtketen te bevorderen door een verbetering van de informatie-architectuur. De primaire behoeftesteller van dit innovatieprogramma is het Openbaar Ministerie (OM).

Relevantie: Het is een belangrijk programma vanuit maatschappelijk oogpunt en bevat elementen van onderzoek, betrokkenheid bedrijfsleven (met name voor technische vraagstukken), talent aantrekken en ontwikkelen, en juridische aspecten (te verbinden met Legal Delta). Het raakt de slachtoffers van cybercrime, de menselijke factor: wat kenmerkt hen, hoe kunnen zij zich beter wapenen, hoe vergroten we de aangiftebereidheid. Het gaat ook over het aannameproces bij politie en rechtspraak en de verzameling en analyse van digitale bewijslast (forensische keten). Hierbij is de expertise bij en samenwerking met experts door het OM en de rechterlijke macht een belangrijke factor voor de effectiviteit. De maatschappij wordt geraakt via het vertrouwen in het rechtssysteem en de ketenpartners, en in het voorkomen van slachtofferschap.

Activiteiten: Op basis van gesprekken met het landelijk parket, functioneel parket en regionaal parket Den Haag wordt het programma vooralsnog als volgt ingevuld: start in januari met een highlevel-bijeenkomst met relevante partners in de strafrechtketen om de vraag te duiden en oplossingslijnen te verkennen. Gedacht wordt aan o.a. kennisinbreng m.b.t. triple-helix innovatie door HSD (project consortium, Ministerie JenV), ronde tafel verkenning data en kennisdeling in samenwerking met bedrijven, trainingsprogramma officieren van justitie, verkennen OM rol in opleidingen (mogelijk CSA of Summerschool). Ook wordt gekeken naar de betrokkenheid bij wetenschappelijk cyber security onderzoek, quantum ethiek (bijvoorbeeld met de TU Delft), verkennen aanhaken CBS Cyber monitor (aangiftebereidheid) en samenwerking o.a. met Cyber NL en ethical hackers community. Daarnaast loopt er al een onderzoek naar cybersecurity en cybercrime in het MKB (HHS, TNO, UT).

2. Big data en veiligheid

Doel is de verbindingen tussen toepassingsgebieden (bijvoorbeeld in de haven, spoor en weg, voor stedelijke veiligheid en gebiedsbewaking) en databronnen te vergroten om er meer maatschappelijk en economische waarde uit te halen. Complicerende randvoorwaarden zijn o.a. rechtmatig gebruik (eigenaarschap en exploitatie), kwaliteit van data, veilige datastromen en privacybescherming. Door data te gebruiken kunnen evenementen efficiënter, veiliger en leuker worden gemaakt. Door aan te sluiten op Smart City ontwikkelingen wordt de stedelijke infrastructuur gevaloriseerd. Uitvoering

Citydeal Stedelijke veiligheid, verbinding met Smart Scheveningen Programma. Er zijn meerdere experimenten gedaan bij festivals.

Relevantie: Big data zijn de bron voor het herkennen van patronen en het leggen van verbanden tussen diverse observaties. Via data analytics, algoritmen, deep learning en kennis uit de praktijk wordt data bruikbaar als veiligheidsstuurmiddel en als input voor veiligheidssystemen en Artificiële Intelligentie. Door ontwikkeling van sensoren, Internet of Things, koppeling of harvesting van databronnen, smart cities en dataplatformen groeit de potentie en het gebruik.

Activiteiten: Voor de diverse gebieden zijn andere partners en vraagpartijen verbonden.

- Voor de veiligheid van evenementen wordt data bij elkaar gebracht voor de Gemeente Den Haag (Volvo Ocean Race), evenementorganisatoren en hulpdiensten. Van januari t/m mei 2018 wordt een opschaalbaar platform ontwikkeld en toegepast om data te benutten voor, tijdens en na evenementen plus innovatieprogramma voor nieuwe functionaliteiten. Toepassing bij de finish van de Volvo Ocean Race in juni 2018. Voorlopig betrokken partijen zijn Gemeente Den Haag, Eventcloud, Technolution, Universiteit Leiden, gemeenten Zoetermeer, Delft, Eindhoven, Tilburg, Enschede, Min BZK en Min J&V.
- In de Internationale Zone wordt samengewerkt met de Gemeente Den Haag, Politie, TNO, Thales, Siemens, Public Sonar, OPCW, Eurojust, Europol, ICTY/MICT.
- Voorbereiding wordt getroffen om de Cybermonitor van het CBS uit te bouwen met data van partners wat een beter en breder gebruik mogelijk maakt om cyber awareness te vergroten.

3. RTI en Sensing

Status: Eind 2017 is een verzoek gedaan aan Korpschef Akerboom voor het initiëren van een vervolg op de in januari 2017 gehouden High Level Sessie met de top van het Ministerie van JenV, IFV en Defensie en HSD. HSD heeft een voorstel gedaan voor een gestructureerde aanpak voor innovatie op de onderwerpen RTI, samenwerken op knooppunten en sensing. Binnen de verschillende bestaande initiatieven wordt veel kennis en kunde bijeengebracht, maar ze komen nauwelijks bij elkaar. Hierdoor wordt regelmatig het wiel opnieuw uitgevonden en worden innovaties niet opgeschaald. Verwerving en inkoop maken beperkt onderdeel uit van deze initiatieven, waardoor het niet tot aanbesteding en/of implementatie komt.

Relevantie: De verschillende initiatieven kunnen worden samengebracht en opgeschaald via een gestructureerd innovatieprogramma net zoals het programma Satellietobservaties, waarvan de methode is ontwikkeld door het Innovatieteam van JenV en HSD. Dit moet leiden tot vraagbundeling en (nationale) uitrol, waardoor publieke en private investeringen renderen en verbetering in de slagkracht van de politie en partners in de veiligheidsketen optreedt. Initiatieven zoals het RTI-lab (samenwerking Politie, TNO en HSD) worden ondersteund en moeten leiden tot drie experimenten met opschalingsperspectief, waarin ook andere partners betrokken kunnen zijn.

Activiteiten in 2018 kunnen, afhankelijk van gesprekken met Nationale Politie, bestaan uit het van januari t/m juni opzetten van 1 project als marktverkenning en afronden daarvan eind december. Behoeftesteller is Nationale Politie, IFV en LMO. Voorlopig betrokken partijen zijn VHP, TNO, PublicSonar, Thales, Siemens, Iwatch, KPN, politieacademie Caesar, Meelis, Tensing, Cyclomedia, KPN, Group2000, Thales, IFV en CGI. Tevens worden partijen van lopende initiatieven betrokken.

4. Normering en Certificering

Doel: Met de snelle ontwikkeling en groei van Internet of Things (IoT) toepassingen met digitale verbindingen is het voor organisaties met beperkte expertise, consumenten en burgers moeilijk keuzes te maken en risico's in te schatten. Door best practices, standaarden en normen te inventariseren en bij elkaar te brengen (in Nederland en daarbuiten) kan de cybersecuritysector waardevolle inzichten delen en gebruikers helpen hun cyberresilience te vergroten.

Relevantie: De toenemende cyberdreiging stelt de samenleving voor grote maatschappelijke uitdagingen. Er is te weinig kennis(deling), er zijn te weinig experts en er is te weinig awareness. Bovendien worden de afhankelijkheden in de vitale ketens en netwerken door de inzet van het Internet of Things alleen maar groter. Er zijn vele (juridische) ontwikkelingen rondom normering en certificering.

Activiteiten:

Om dit te bereiken richten we ons op:

- **Normcommissie cybersecurity en gegevensbescherming (GDPR).** HSD Office zal samen met de NEN bekijken hoe beide organisaties elkaar kunnen versterken. Het gaat oa om de mogelijkheid van deelname van HSD-partner(s) aan een normcommissie GDPR en het inzichtelijk maken van ontwikkelingen rondom certificering.
- **HSD Café** om de ontwikkelingen op het gebied van normering en certificering samen te brengen, toe te lichten, kennis te delen en mogelijke programmering vorm te geven.
- In overleg met partners wordt vastgesteld welke behoefte er precies is aan **overzicht**, te ontsluiten via de site, van **relevante Nederlandse en Europese (juridische) ontwikkelingen** rondom normering en certificering. Hierbij worden gevolgen voor bedrijfsprocessen en noodzakelijke actie meegenomen.
- **Standaardisering van cyberverzekeringen.** Aanbieders krijgen hierdoor inzage in de eisen en voorwaarden van hun diensten en producten op het gebied van cybersecurity, HSD-partners kunnen mogelijk tot een businesspropositie komen om organisaties te helpen hun risico's af te dekken en het geeft organisaties de kans hun risico's af te dekken middels het afsluiten van cyberverzekeringen. HSD Office verzorgt een startsessie en mogelijk vervolg met als doel tot standaardisering van cyberverzekeringen te komen. Voorlopig betrokken partijen zijn HSD-partners actief in verzekeringen (waaronder AON) en aanbieders.
- **Nationaal Cyber Testbed:** Het cybersecure maken van IoT-systemen die een kwetsbaarheid vormen voor vitale Infrastructuur en/of Nederlandse steden door het verkennen en testen van nut, noodzaak en haalbaarheid van een Nationaal Cyber Testbed (NCT). TNO borgt op verzoek HSD dat de uitrol van een NCT een door meerdere partijen gedragen geheel blijft vormen. Als er een GO is dan haakt HSD minimaal 8 partners aan. Nieuwe pilot gaat van start op het gebied van smart city, bijv. testen slimme lantaarnpalen Scheveningen. Maart 2018 moet blijken hoe, wanneer en door wie de eventuele implementatie kan gaan plaatsvinden, bijv. in pilot met waterschappen. Behoeftsteller is Gemeente Den Haag, tevens heeft TNO een subsidieaanvraag ingediend bij de Roadmap Next Economy met betrokkenheid KPN en advies Rob de Wijk. Voorlopig betrokken partijen zijn gehele vitale infrastructuursector, KPN, TNO, CISCO, waterschappen, Haven Rotterdam, Ministeries J&V en EZ.

Bijlage 2: Personele Inzet

HSD Office kent onderstaande personele bezetting.

Directie - Algemeen Directeur - Adjunct Directeur	0,95 FTE 1 FTE
Innovation Liaisons* - Algemeen (1 senior, 3 medior en 1 junior) - Internationale Zone - EIT Digital Liaison (TU Delft en HSD)	4,9 FTE 0,5 FTE (inhuur) 0,25 FTE (1 dag tbv HSD in combi EIT Digital)
Communicatie - Communicatiemanager - Sr. Communicatieadviseur	0,9 FTE 1,0 FTE
Controller (financial and business)	0,8 FTE
Office Management en Secretariaat	1,9 FTE
Totaal	12,2 FTE

** hieronder valt ook de invulling van de portefeuilles: Kennis, Strategievorming en Innovatieprocessen; Regionalisering, Partner en Community Management; Internationaal; en Human Capital en Onderwijs.*

HSD is een genetwerkte organisatie, welke samen met een flexibele schil van professionals en samen met strategische partners, oa IQ, Gemeente Den Haag, KVK, NFIA, RVO en EIT Digital, samenwerkt. Zij hebben zich aan HSD doelstellingen verbonden via hun eigen taakopdracht.

HSD Office biedt (afstudeer-)stages aan binnen de teams Innovation Liaisons en Communicatie.

Bijlage 3: Financieel overzicht

Omschrijving	Begroting 2017	o.b.v. 2017	Begroting 2017	Forecast 2017	Begroting 2018	Toelichting
Subsidies	€ 1.132	€ 1.139	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.132	subsidie provincie Zuid-Holland schied van de lichte
Inkomstenpartnerschap	€ 700	€ 770	€ 825	€ 825	€ 825	toename aantal partners vanwege premium partners
Overige inkomsten	€ 20	€ 36	€ 100	€ 100	€ 100	geleed aan Sommerschool en andere activiteiten
Totaal inkomsten	€ 1.852	€ 1.945	€ 1.925	€ 1.925	€ 2.057	
Personele kosten	€ 1.063	€ 1.117	€ 1.185	€ 1.185	€ 1.185	3% omroep vergoeding voor personeel
Beurjfoering	€ 215	€ 216	€ 260	€ 260	€ 260	inc. bijdragen van CT (€ 50) en andere (€ 110)
Totaal directe kosten	€ 1.278	€ 1.333	€ 1.445	€ 1.445	€ 1.445	
Budgetresultaat	€ 574	€ 612	€ 480	€ 480	€ 612	
Thema's	0 uit het portfolio					
Access to knowledge:	Programmeren, kennis, strategie ontwikkeling innovatie processen	€ 259	€ 30	€ 38	€ 38	Forecast 2017: verspreiden van kennis door middel van de voorlichting (€ 27), communicatie (€ 11)
Access to talent:	Humane, digitale, veiligheid, security	€ 110	€ 103	€ 80	€ 80	48% in de VS (€ 42), in de EU (€ 14), in de rest van de wereld (€ 4)
Access to innovation:	Programmeren, kennis, strategie ontwikkeling innovatie processen	€ 88	€ 31	€ 37	€ 37	2017: budget van de gemeentelijke organisatie van de regio, in de VS (€ 27), in de EU (€ 10)
Access to market:	Internationale acquisitie landing	€ 50	€ 50	€ 65	€ 65	2017: conformiteit van de landing
Communicatie:	Marketing en communicatie	€ 70	€ 70	€ 60	€ 60	2017: conformiteit van de landing
Totaal directe pocketkosten (programma's en portfolio)	€ 567	€ 544	€ 680	€ 680	€ 680	
Nettoresultaat	€ 287	€ 398	€ 0	€ 0	€ 372	
	Integratie gebiedsvrijwillige internationale zone	€ 0	-€ 9	€ 0	€ 0	Aanname programma met kosten van de gemeentelijke organisatie van de regio, in de VS (€ 27), in de EU (€ 10)
	Kwantitatieve nationale cijferlijst	€ 39	€ 35	€ 0	€ 0	Algemeen
Exploitatieresultaat	€ 326	€ 392	€ 0	€ 0	€ 372	

bedragen in €K

Toelichting	bedragen in €K
USD focus zijn op operationaliseren van programma/innovatie en business extra FTE schijf en innovatie en kennis van de lichte van de lichte van 2017.	
Totaal USD budget in de exploitatie/ project subsidie van de provincie en de lokale overheid in Nederland	

The Hague Security Delta

Wilhelmina van Pruisenweg 104
2595 AN Den Haag
070 204 51 80

✉ info@thehaguesecuritydelta.com
🌐 www.thehaguesecuritydelta.com
🐦 @HSD_NL